

Hart voor Brabant

DATA & INZICHTEN 2021

TEAM SEKSUELE GEZONDHEID

Index

Dit jaarverslag geeft een weergave van de speerpunten van Team Seksuele Gezondheid en de resultaten van onze werkzaamheden in 2021.

Dit jaarverslag is interactief

Klik op de 'index button' rechtsboven om direct terug te keren naar deze inhoudsopgave.

Team Seksuele Gezondheid

Team Seksuele Gezondheid staat - als onderdeel van de GGD Hart voor Brabant - voor het bewaken, bevorderen en beschermen van de publieke gezondheid. Zo proberen we soa's te voorkomen met voorlichting en begeleiding. Ons team beantwoordt vragen over anticonceptie, liefde en relaties, soa's, zwangerschap en diversiteit. Voor opsporing van soa's bieden we afspraken voor meer kwetsbare inwoners en risicogroepen.

Gezonde Relaties & Seksualiteit horen bij een gezonde leefstijl. Met het bespreekbaar maken van seksualiteit, anticonceptie, soa-preventie en laagdrempelig advies bieden aan intermediairs en kwetsbare groepen draagt Team Seksuele Gezondheid hieraan bij.

Het Team Seksuele Gezondheid is er voor inwoners in onze gemeenten regio GGD Hart voor Brabant. De meeste inwoners kennen ons van de soa-testen maar we doen nog veel meer. Zo kunnen mensen bij ons terecht voor het voeren van keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen, zijn we actief binnen het programma Nu Niet Zwanger en bieden we seksualiteitshulpverlening in de vorm van Sense-sprekuren waar jongen onder de 25 jaar met allerlei vragen over seksualiteit terecht kunnen.

Ook ondersteunen wij als Team Seksuele Gezondheid professionals bij het bespreekbaar maken van seksualiteit.

Daarvoor bieden we professionals bijvoorbeeld train-de-trainer workshops. Ook kunnen huisartsen en specialisten ons consulteren met vragen met betrekking tot seksuele gezondheid. Zo zijn we naast ons uitvoerende werk in opsporing en behandeling van soa's ook een **kenniscentrum seksualiteit en soa**. Dit laten we met veel plezier en enthousiasme zien in onze regio door middel van online campagnes, outreach¹ activiteiten en netwerkoeverleggen.

Als inwoners klachten hebben, veel risico hebben gelopen of een soa-waarschuwing hebben ontvangen, komen zij in aanmerking voor het opsporen van een soa bij de GGD. Waar het kan, verwijst het Team Seksuele Gezondheid ook door naar reguliere zorg zoals de huisarts of een private aanbieder.

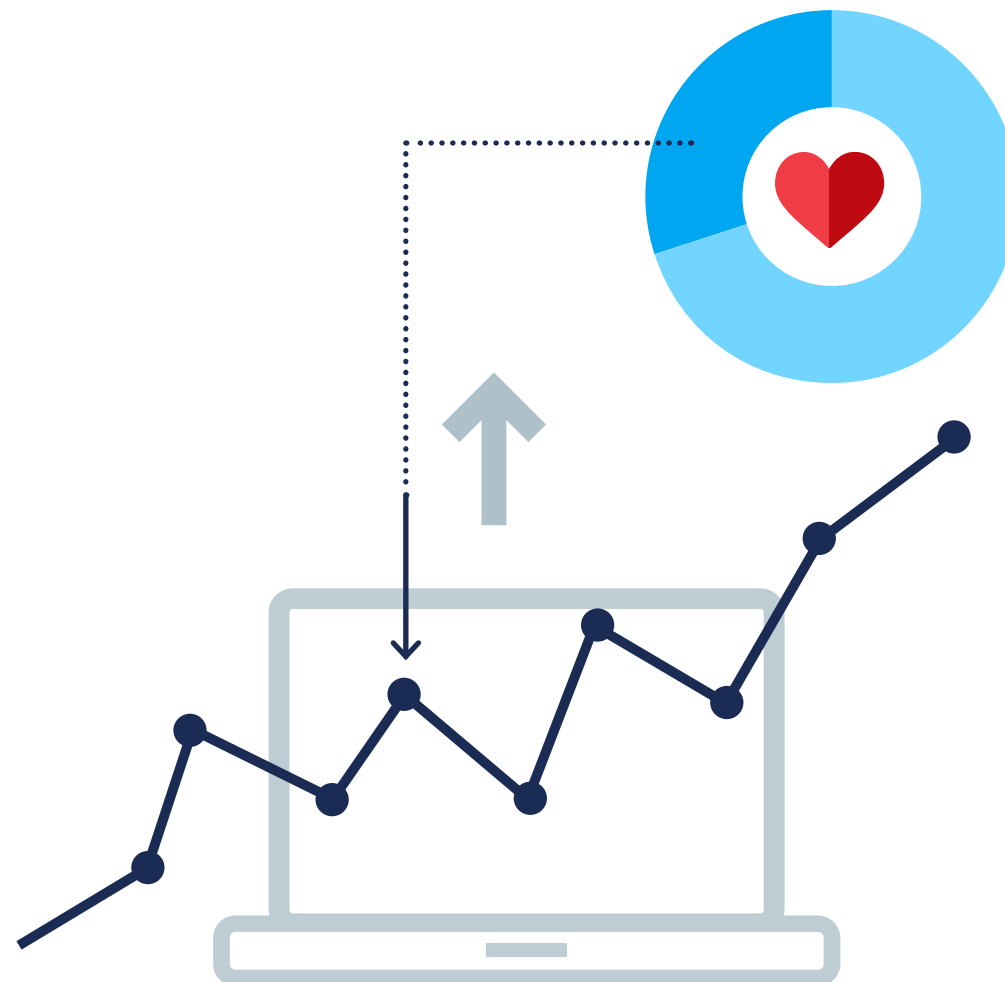

¹ Outreachend werken gaat over een actieve manier van contact leggen met mensen die daar niet altijd zelf om vragen.

Speerpunten Team Seksuele Gezondheid

Het Team Seksuele Gezondheid staat voor gezonde seksualiteit voor iedereen. We geven voorlichting, hulp en advies over verschillende onderwerpen op het gebied van seksualiteit.

- **Juiste doelgroepen op het spreekuur door een strakke triage** voor mensen die klachten hebben en/of gewaarschuwd zijn voor een soa. Dit wordt gefinetuned aan de hand van ervaringen en beschikbare data. Ook starten we als pilot een spreekuur voor MSM² onder de 23 jaar.
- **Datagericht werken voor inzicht in ons werk en resultaten** vormt de basis van de keuzes die we als Team Seksuele Gezondheid maken.
- **Spreekuren op meer locaties.** Het team biedt spreekuren in Den Bosch, Tilburg, Uden en Waalwijk. In 2022 wordt dit verder uitgebreid met een locatie in Oss. Hierbij kijken we naar welke soort spreekuren op welke locaties passend zijn.
- **Innoveren door onder andere E-health.** Er wordt een regionale E-health coördinator aangesteld en we onderzoeken de mogelijkheid voor online consulting en het inzetten van de Sense Online Coach.

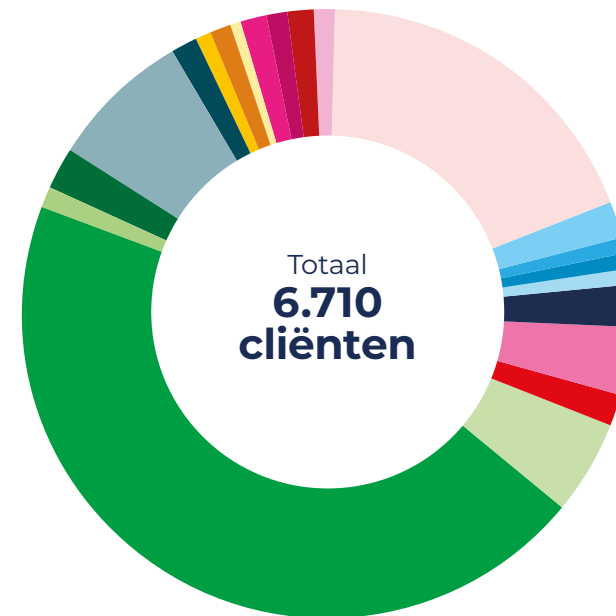
² Mannen die (ook) seks hebben met mannen (MSM).

Aantal consulten

Clënten kunnen dagelijks telefonisch of online bij ons terecht om een afspraak te maken³. Overzicht 2021:

Onze cliënten komen uit de volgende gemeenten

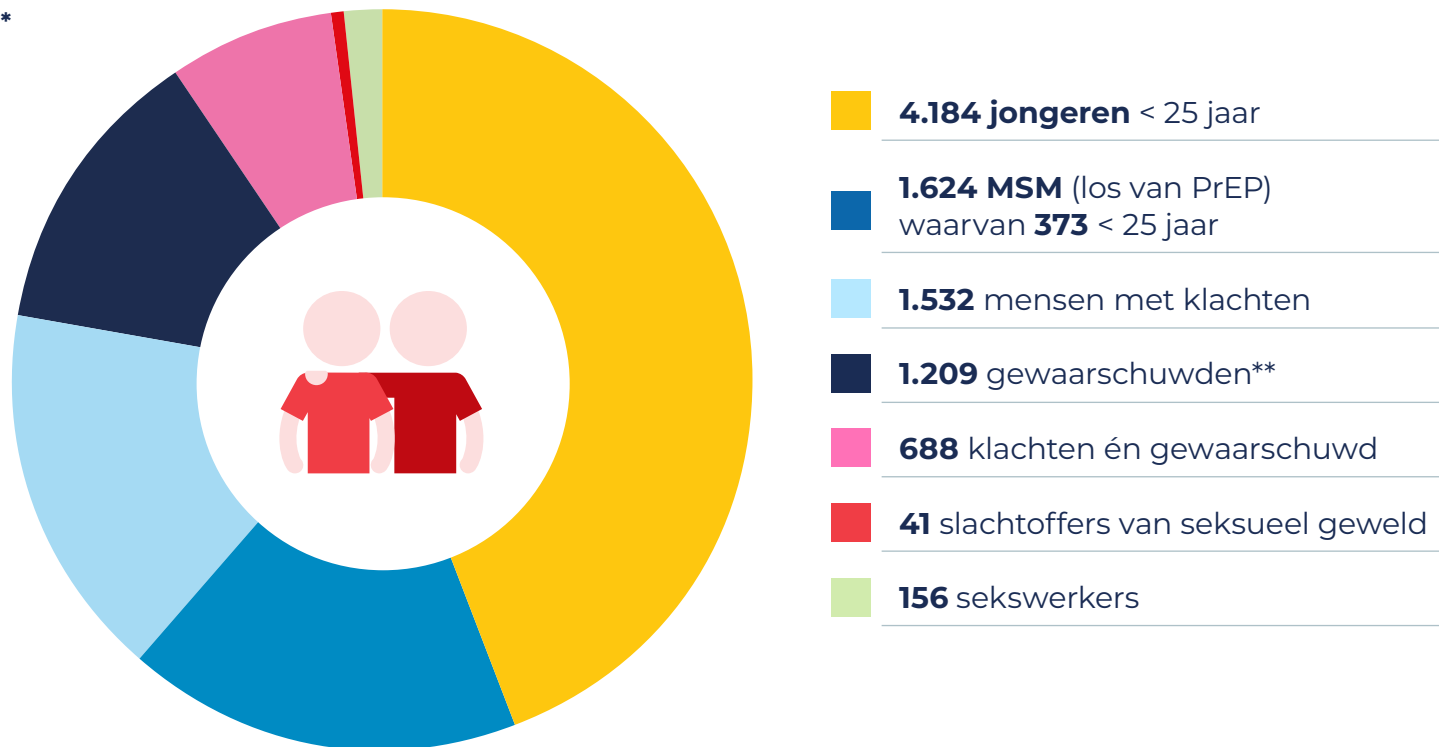
Bernheze	86
Boxmeer	37
Boxtel	96
Dongen	75
Gilze en Rijen	85
Goirle	86
's-Hertogenbosch	1.242
Heusden	137
Hilvarenbeek	50
Land van cuijk	52
Loon op zand	59
Maashorst	153
Meerijstad	232
Oisterwijk	126
Oss	327
Tilburg	2.991
Vught	91
Waalwijk	151
Niet onze regio	501
Onbekend	91
Overig*	42

* Categorieën met minder dan 25 personen zijn samengevoegd.
Het betreft de gemeenten Boekel en Sint Anthonis en cliënten die in het buitenland wonen.

³ Telefonisch op werkdagen, online 24/7.

Onze doelgroepen

Doelgroepen*

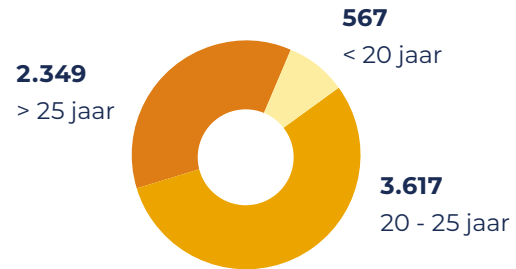

* Migranten zijn verweven met de andere doelgroepen. Migranten (en partners van migranten) hebben onze bijzondere aandacht vanuit hun (mogelijke) kwetsbare maatschappelijke positie of (mogelijke) herkomst uit soa-endemisch gebied.

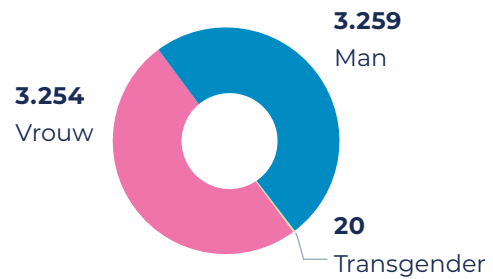
** Gewaarschuwd door sekspartner met een soa.

Leeftijd

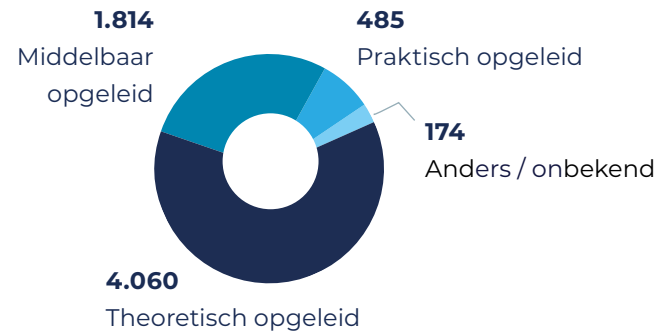
Wij zien cliënten van alle leeftijden. Jongeren < 25 jaar zijn een doelgroep van de GGD.

Verdeling man/vrouw

Opleiding*

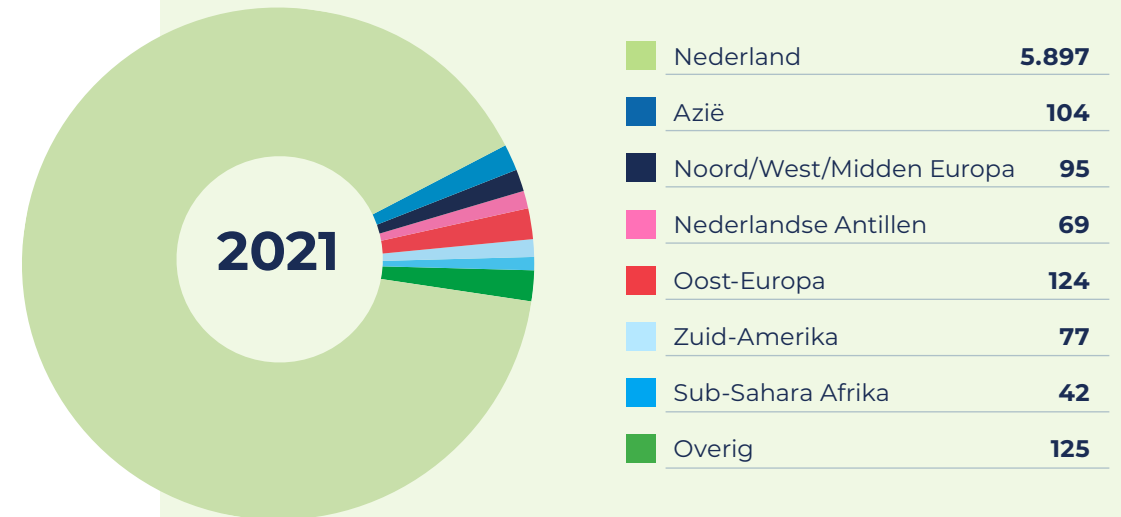
* CBS definitie:

Praktisch: geen, basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo, mbo-1.

Middelbaar: mbo-2/3/4, havo, vwo.

Theoretisch: hbo, wo, doctoraal.

Etniciteit

Vindpercentages⁴

Het Team Seksuele Gezondheid biedt onder andere spreekuren voor mensen met klachten en mensen die gewaarschuwd zijn voor een soa. Strikte triage is van belang om zo de juiste mensen te zien.

Het totale soa vindpercentage is

25%

- > Het vindpercentage is **39%** wanneer mensen gewaarschuwd zijn
- > Het vindpercentage is **34%** wanneer mensen klachten hebben
- > Het vindpercentage is **45%** wanneer mensen zowel een klacht hebben als gewaarschuwd zijn

Het totale vindpercentage is het **grootst onder de leeftijd 15 t/m 19 jaar, namelijk**
(564 getest)

32%

- > **24%** in de leeftijdscategorie 20 t/m 24 jaar (3.617 getest)
- > **26%** in de 25+ leeftijdscategorie (2.349 getest)

Ook werd gezien dat het vindpercentage bij mannen hoger ligt dan bij vrouwen

29%

Man
(3.259 getest*)

22%

Vrouw
(3.254 getest*)

Bij praktisch of middelbaar opgeleide cliënten ligt het vindpercentage hoger dan bij theoretisch opgeleide cliënten

31%

Praktisch opgeleid**
(485 getest)

28%

Middelbaar opgeleid**
(1.814 getest)

23%

Theoretisch opgeleid**
(4.060 getest)

* Ook 20 transgenders getest.

** CBS definitie: Praktisch: geen, basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo, mbo-1.

Middelbaar: mbo-2/3/4, havo, vwo. Theoretisch: hbo, wo, doctoraal.

⁴ De vindpercentages van soa zijn vrijwel gelijk aan de landelijke percentages. Alleen voor chlamydia is het vindpercentage in de regio GGD Hart voor Brabant hoger dan het landelijke beeld. Het totaal vindpercentage kunnen we niet (helemaal) vergelijken met landelijke cijfers, omdat landelijk alleen wordt gekeken naar de 'big five'. In deze berekening zijn alle gevonden soa's door onze testen meegenomen.

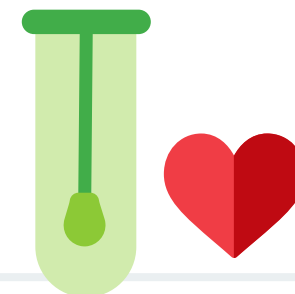
Soa's

Welke soa's kwamen in 2021 het meest voor?

In de meeste gevallen ging het om een chlamydia-infectie. Ook gonorroe werd relatief vaak gevonden. Er zijn weinig (minder dan 5) nieuwe infecties hepatitis B gevonden.

Dit overzicht is interactief

Klik op de buttons om meer te lezen.

1.498 Chlamydia diagnoses

Vindpercentage 20,4%. Dit ligt hoger dan het landelijk gemiddelde van 15%.

› **26,5% van de heteroseksuele mannen die getest zijn, krijgt de diagnose chlamydia**

› **Chlamydia wordt het vaakst gevonden bij jongeren < 25 jaar**

- Bij de groep tussen de 15 t/m 19 jaar test **29%** positief op chlamydia (487 getest)
Bij heteromannen in deze leeftijdscategorie ligt dit percentage op 32,2% (118 getest)
- Bij jongeren tussen de 20 t/m 24 jaar test **22%** positief op chlamydia (3.658 getest)
Ook hier ligt het percentage het hoogst bij heteromannen; namelijk 27,5% (1.067 getest)
- Bij de 25+ doelgroep test **17%** positief op chlamydia (3.131 getest)
Ook hier ligt het percentage het hoogst bij heteromannen; namelijk 22,6% (446 getest)

› **Chlamydia vinden we vaker als mensen in het afgelopen jaar al een soa hebben gehad**

Vindpercentage van **24%** (997 mensen getest die afgelopen jaar soa hebben gehad)
Bij heteromannen is het vindpercentage het hoogst namelijk 33,6% (119 getest)

› **Verder zien we dat chlamydia onder heteromannen het meest wordt gevonden onder de praktisch opgeleide* cliënten**

36,1%

Praktisch opgeleid
(122 getest)

29,1%

Middelbaar opgeleid
(450 getest)

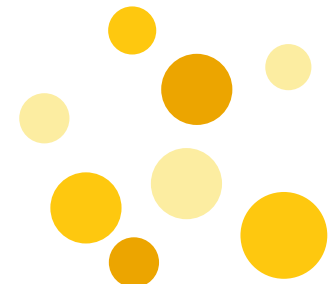
16,1%

Theoretisch opgeleid
(1.019 getest)

* CBS definitie: Praktisch: geen, basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo, mbo-1.

Middelbaar: mbo-2/3/4, havo, vwo. Theoretisch: hbo, wo, doctoraal.

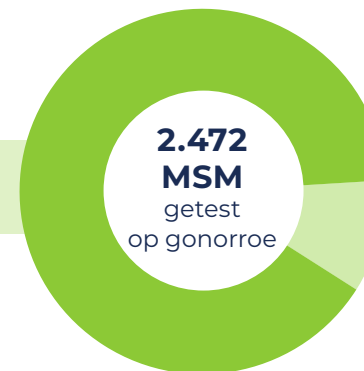
323 Gonorroe diagnoses

Vindpercentage 4,4%. Dit ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 5,8%.

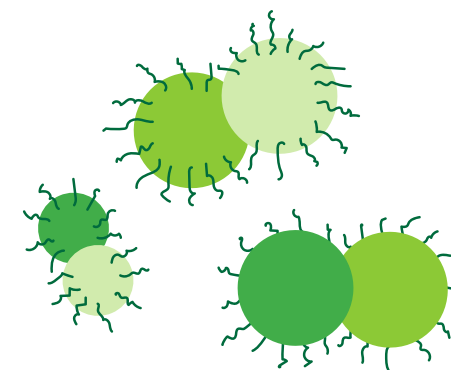
> Wordt het meest gevonden bij de MSM doelgroep

> We vinden gonorroe relatief vaker bij jonge MSM
tussen 15 en 19 jaar: 19,1%

(Relatief kleine groep: 47 MSM onder de 19 jaar getest)

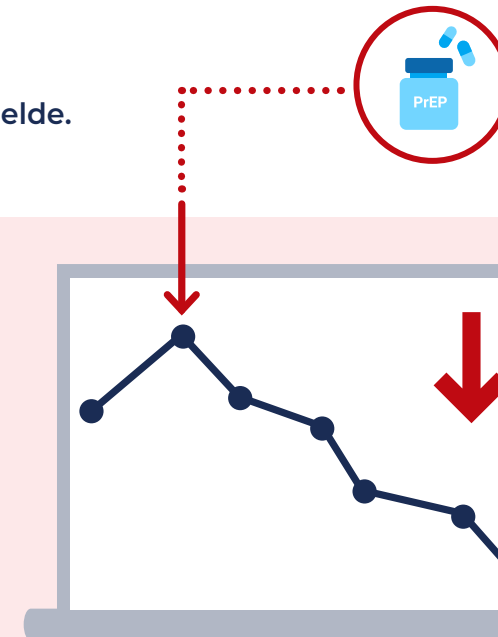
10,9% van de MSM die getest zijn, krijgt de diagnose gonorroe

8 HIV diagnoses

Vindpercentage 0,2%. Dit percentage is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

- > **Het aantal mensen dat met een hiv-infectie wordt gediagnosticeerd, daalt al jaren in Nederland.**
- > **Verwacht wordt dat dit te maken heeft met de komst van PrEP.**
PrEP (pre-expositie profylaxe) is het slikken van medicijnen ter preventie van een hiv-infectie.

83 Syfilis diagnoses

Vindpercentage 2,3%. Dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

› Syfilis komt met name in de MSM doelgroep voor

Daar is het vindpercentage **3,2%**

› Syfilis komt vaker voor bij MSM

Van de 83 diagnoses werden er 77 gesteld bij MSM

- We zien syfilis vaker bij MSM ouder dan 25 jaar dan bij MSM jonger dan 25 jaar.

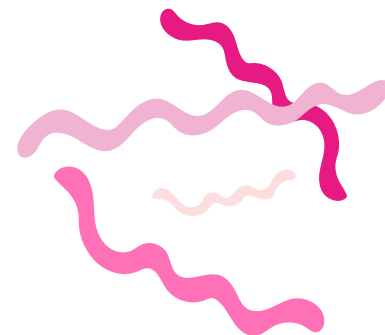
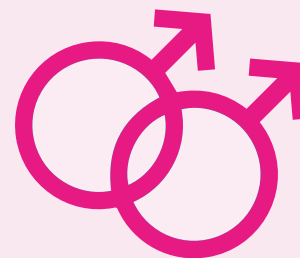
- Er is geen diagnose syfilis gesteld bij MSM < 20 jaar

Kanttekening hierbij is dat de groep mensen die getest is erg klein is:

15 t/m 19 jaar: 47 getest

20 t/m 24 jaar: 360 getest

> 25 jaar: 2.027 getest

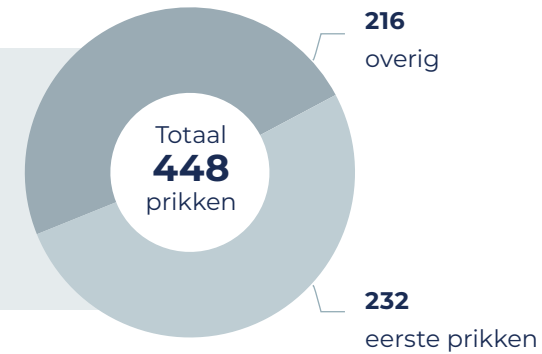

Minder dan 5 nieuwe hepatitis B diagnoses

De vaccinatie tegen hepatitis B bestaat uit 3 prikken.
Na de 3^e prik zijn mensen levenslang beschermd.

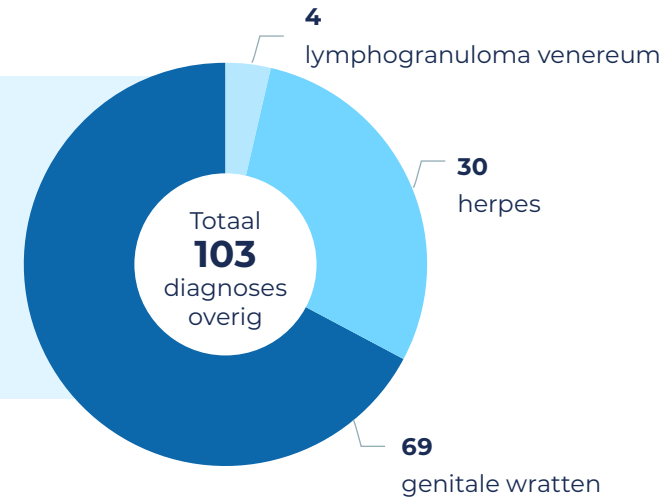
MSM en sekswerkers kunnen zich gratis laten
vaccineren tegen hepatitis B

In 2021 zijn er **448 prikken** gezet waarvan **232 eerste prikken**

Overige soa's

- > **4 lymphogranuloma venereum (LGV) diagnoses**
Een ernstige variant van chlamydia
- > **30 nieuwe herpes diagnoses**
- > **69 nieuwe genitale wratten diagnoses**

Sense

Jongeren onder 25 jaar kunnen bij de GGD niet enkel voor soa testen terecht, maar ook voor hulpvragen rondom seksualiteit. Alle teamleden zijn Sense-geschoold, zodat deze gesprekken laagdrempelig gepland kunnen worden.

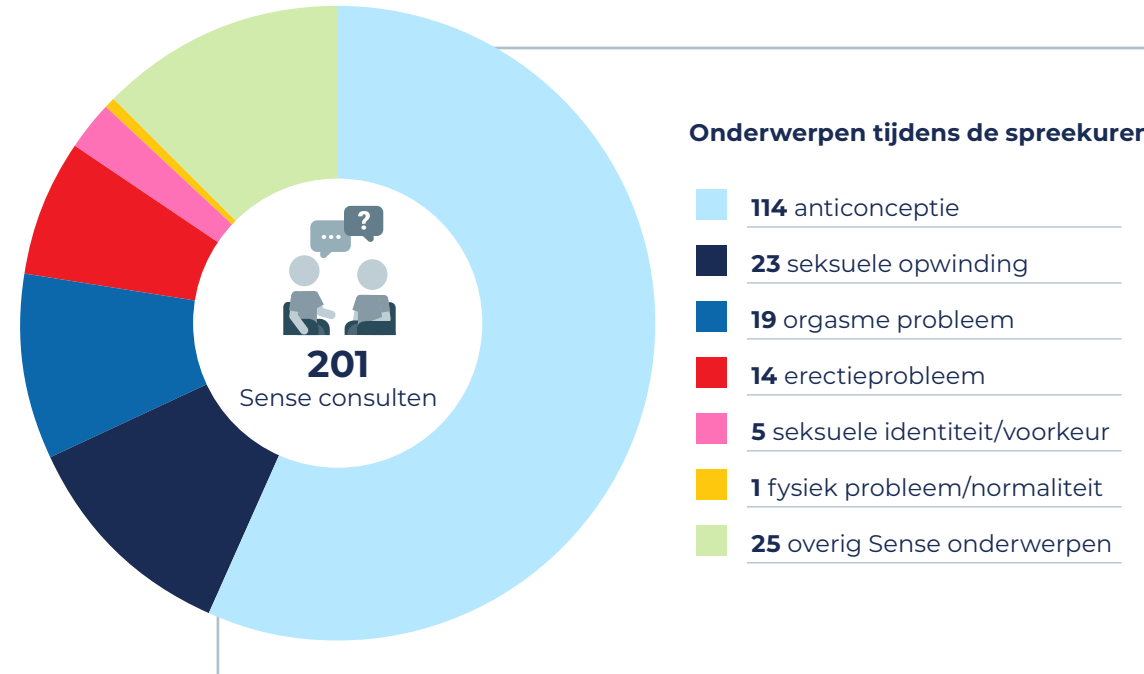
De speciale landelijke website [Sense.info](https://sense.info) biedt een zee aan informatie. Voor persoonlijke gesprekken bieden wij het Sense spreekuur en de Sense chat. Via de Sense chat kunnen jongeren vanuit hun veilige thuis omgeving online vragen stellen waar ze mee worstelen.

In 2021 bood ons team:

201 Sense consulten

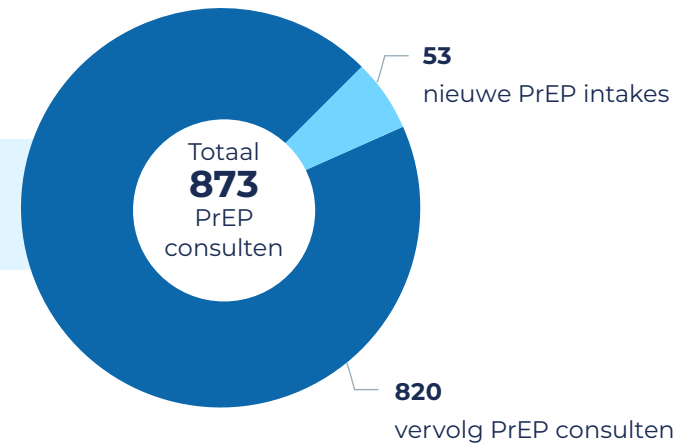
421 Consulten via de Sense chat

PrEP consulten

Het Team Seksuele Gezondheid doet mee aan de landelijke pilot met PrEP⁵.

- › In 2021 bood het team **873 PrEP consulten**. Hiervan zijn er **53 nieuwe PrEP intakes** geweest.
- › Landelijk is er nog steeds **een tekort aan PrEP plekken**. Bij GGD Hart voor Brabant staan 250 mensen op de wachtlijst voor PrEP.
- › Vanuit GGD Hart voor Brabant startten wij **een pilot met één huisarts in Waalwijk**, die we in zijn praktijk inwerken op het verlenen van PrEP-zorg. Deze huisarts schrijft ook PrEP voor aan cliënten die geen patiënt van hem zijn.
- › In 2021 bood Team Seksuele Gezondheid **een gratis geaccrediteerde scholing over PrEP & soa** aan voor huisartsen in onze regio.

⁵ www.rivm.nl/soa-seksueel-overdraagbare-aandoening/prep

We doen meer op het gebied van seksuele gezondheid en preventie

Fiom

Bij de GGD Hart voor Brabant bieden we zwangerschapskeuzehulp gesprekken bij onbedoelde zwangerschap. Cliënten hebben deze gesprekken met speciaal opgeleide verpleegkundigen. In 2021 verzorgde het team 34 zwangerschapskeuzehulp gesprekken.

Nu Niet Zwanger

De coördinatie van het programma Nu Niet Zwanger wordt verzorgd vanuit de afdeling Sector Regio's, door de teams Seksuele Gezondheid / Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en VoorZorg, in de regio's Midden-Brabant en Brabant Noordoost. Binnen Team Seksuele Gezondheid zijn er twee verpleegkundigen aandachtfunctionaris Nu Niet Zwanger. Zij stemmen af met de inhoudelijke coördinatoren van het programma en zorgen dat de rest van Team Seksuele Gezondheid op de hoogte is van de laatste ontwikkelingen van het programma. Cliënten die bij onze spreekuren gezien worden waarbij een aanmelding bij Nu Niet Zwanger wenselijk is, worden doorverwezen en besproken met de inhoudelijk coördinatoren om zo tot een passende anticonceptie keuze en ondersteuning voor de cliënt te komen. Van de 93 aanmeldingen voor het programma Nu Niet Zwanger in regio Midden-Brabant, kwamen 29 kandidaten via een verwijzing van het Team Seksuele Gezondheid.

Handleiding voor zorgverleners

Vanuit de GGD werken we samen met diverse instanties waar seksuele gezondheid een onderdeel is van alledaagse dag. Als zorgverlener kan het moeilijk zijn seksuele gezondheid bespreekbaar te maken. In 2021 hebben we een [handleiding](#) uitgebracht voor zorgverleners met handvatten om het gesprek aan te gaan.

Laagdrempelige inloopsprekken voor sekswerkers

Het team biedt inloopsprekken voor sekswerkers waarbij een ervaringsdeskundige aanwezig is. Hierin werken we samen met Prostitutie Maatschappelijk Werk. Ook bezoekt het team seksclubs om laagdrempelig te testen en vaccinaties tegen hepatitis B aan te bieden.

Samenwerking met Centrum Seksueel Geweld

We hebben als GGD Hart voor Brabant korte lijnen met het Centrum Seksueel Geweld. Jaarlijks volgt het Team Seksuele Gezondheid scholing vanuit het Centrum Seksueel Geweld. Ook schakelen we met case managers, wanneer er bij een cliënt sprake is van seksueel geweld. In acute situaties komen cliënten vaak eerst bij het Centrum Seksueel Geweld terecht. Na onderzoek door een forensisch medisch arts, schakelt het Centrum Seksueel Geweld met het Team Seksuele Gezondheid van de GGD om ook soa testen uit te voeren en dit te vervolgen.

Outreach

> Promotie Sense.info

- Via social media, elke week posts via het [Instagramaccount GGD Hart voor Brabant](#). Hier verwijzen we jongeren < 25 jaar naar relevante informatie over seksuele vorming en relaties en nodigen we uit tot dialoog. De social media berichten worden incidenteel met advertenties onder de doelgroep gepromoot.
- Samenwerking met gezonde school adviseurs VO-scholen en intro's nieuwe studenten.

> Ontwikkelen animatie voor bereik doelgroepen: [A story about sexuality](#).

> Handleiding voor zorgverleners: [Praten over seksualiteit: een handleiding voor hulpverleners](#).

> Scholing voor huisartsen: [Nazorg PrEP en soa](#).

> Bezoek van seksclubs / sauna's om daar laagdrempelig te testen / vaccineren en veiligheid te monitoren.

Disclaimer

De informatie over het vindpercentage per soa komt uit de besloten rapportages van het RIVM. Dit is reeds voorbewerkte data, dat wil zeggen dat vindpercentages alleen gebaseerd zijn op de “big five” (Chlamydia, Gonorroe, HIV, infectieuze syfilis en hepatitis B) en niet op andere soa. Ook worden transgender en non-binaire personen niet meegenomen.

De data over consulten en doelgroepen en het totale vindpercentage hebben wij uit de ruwe dataset gehaald. Hierdoor wijken de data iets af ten opzichte van elkaar.

Hart voor Brabant

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van

Team Seksuele Gezondheid

GGD Hart voor Brabant

Postbus 3024

5003 DA Tilburg

www.ggdhvb.nl

Telefoonnummer intercollegiaal contact: 088 368 77 79

E-mail: seksuelegezondheid@ggdhvb.nl

Juli 2022

Auteurs

Floortje Lagendijk, *Beleidsmedewerker Seksuele Gezondheidsbevordering*

Rivka Siebesma, *Arts Centrum Seksuele Gezondheid*

Aiman Ibrahim, *Arts Maatschappij en Gezondheid i.o.*

Sandra van Hoeven, *Verpleegkundig Specialist Seksuele Gezondheid*

Inge van Zundert, *Verpleegkundige Seksuele Gezondheid*

Elke den Boogert, *Infectieziekten Epidemioloog*

Jolien ten Velden, *Data Scientist*

Annelot Tempelmann, *Communicatieadviseur*